

Stanisław C. Napiórkowski

Do mariologii ks. bpa Juliana Wojtkowskiego

Salvatoris Mater 12/3/4, 363-365

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W wydawnictwie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego ukazał się wybór pism ks. bpa Juliana Wojtkowskiego: Bp Julian Wojtkowski, *Ut honorificetur Deus. Wybór pism*. Wybór tekstów bp Jacek Jezierski, Lublin 2010, ss. 331.

O tej książce trzeba głośno powiedzieć na łamach *Salvatoris Mater*, tym bardziej że tytuł nie zapowiada wyraźnie mariologii, a tom ten znaczy dla niej wiele. Najpierw trochę opisu.

Po kolorowym zdjęciu Autora znajdują się: *Spis treści, Przedmowa* abpa Wojciecha Zięby, dwadzieścia jeden tekstów ks. J. Wojtkowskiego, *Nota biograficzna* pióra bpa Jacka Jezierskiego i *Wykaz publikacji naukowych* ks. bpa Juliana Wojtkowskiego.

Z opublikowanych tutaj dwudziestu jeden tekstów dziesięć rozwija problematykę mariologiczną, w tym dwa odsłaniają dawną mariologię i maryjność polską (*Wiara w Niepokalane Poczęcie Najświętszej Maryi Panny w Polsce w świetle średniowiecznych zabytków liturgicznych* (27-47) i *Początki kultu Matki*

Boskiej w Polsce w świetle najstarszych rękopisów (49-94), jeden na temat objawień maryjnych (*Objawienia św. Katarzyny Labouré w świetle mariologii dziejowo-zbawczej* (95-101), cztery o mariologii współczesnej [*Maryja w uroczystym wyznaniu wiary papieża Pawła VI* (117-131),

Stanisław C. Napiórkowski OFMConv

Do mariologii ks. bpa Juliana Wojtkowskiego

SALVATORIS MATER
12(2010) nr 3-4, 363-365

Cześć Maryi w Kościele zachodnim w latach 1964-1987 w świetle historyczno-dogmatycznej analizy Konstytucji Lumen gentium, adhortacji Marialis cultus i encykliki Redemptoris Mater (133-143), *Historia dogmatów maryjnych w Katechizmie Kościoła Katolickiego* (145-155) oraz *Cześć Najświętszej Maryi Panny w encyklice Jana Pawła II Matka Odkupiciela* (157-161)]. Trudno powstrzymać się od zacytowania fragmentu zakończenia ostatniego artykułu: *Przewaga naśladowania nad wzywaniem jest bardzo znaczna. Lud Boży w pierwszym tysiącleciu chrześcijaństwa czcił Maryję, naśladowując Jej świętość, a w drugim tysiącleciu, wzywając Jej pośrednictwa. W trzecie tysiąclecie wchodzi w duchu naśladowania świętości Maryi, czyli w duchu mariologii eklezjotypicznej.*

Jeżeli jednak połączyć godność Pośredniczki z jej podstawą, godnością Bogarodzicy, oraz godność Świętej z jej podstawą, godnością Dziewicy, oba nurty kultu maryjnego okażą się niemal równe. W takim założeniu Kościół w trzecie tysiąclecie wchodzi w równowadze naśladowania

i wzywania, maryjności eklezjotypicznej i chrystotypicznej (Cześć..., 160-161).

Ten nieco długi cytat dobrze – jak się wydaje – charakteryzuje mariologię ks. Wojtkowskiego: nie poprzestaje on na opisie i referowaniu, ale próbuje także oceniać, widzieć ją w kontekście historycznym i teologicznym oraz formułować wnioski – także dyskusyjne, co nie pomniejsza wartości badań i wykładu.

Dwa teksty wprowadzają w mariologię i maryjność małej ojczyzny Autora: *Maryjność i mariologia Warmii XIX wieku* (103-116), *Maryja w wierze i pobożności Stanisława Hozjusza* (177-189).

Z tekstów nie mariologicznych rozradowuje i zdumiewa *Teologia Mikołaja Kopernika* (231-240). Autor dziękuje ks. Marianowi Borzyszkowskiemu za podsuniecie tego tematu (231). Przeżyłem niemal 100 lat, a nie natrafiłem na opracowanie teologii Kopernika. A przecież nawet małe studium jego teologii jest bardzo ważne. Jako mariolog, przygotowując informację dla mariologicznego kwartalnika *Salvatoris Mater*, poszukiwałem Kopernikowych (niekoniecznie kopernikańskich) ziaren mariologii, chociażby niewielkich, najmniejszych, gorczyznych. Szukałem i nie znalazłem. Bracie Julianie! Czy Kopernik nigdzie nigdy nie wspomina o Matce Bożej? A jeśli wspomina, jeśli pisze, to koniecznie napisz, co... A jeśli faktycznie Matka Boża nie pojawia się w jego pismach, napisz o tym wyraźnie i wytłumacz Astronoma.

Czytelników *Salvatoris Mater* zainteresują zapewne ostatnie strony książki: *Publikacje naukowe bpa prof. Juliana Wojtkowskiego* (321-331).

Na cztery opublikowane książki własne, jedna bogaci mariologię (*Wiara w Niepokalane Poczucie Najświętszej Maryi Panny w świetle średniowiecznych zabytków liturgicznych*, Lublin 1958), a trzy – dzieje polskiego języka (chodzi o *Glosy i drobne teksty polskie do 1550 roku...* – z różnych inkunabułów. Recenzent raczej intuicyjnie odgaduje niż kompetentnie potrafi ocenić niezwykłość wkładu Teologa z Warmii w kulturę polskiego języka.

Dział *Artykuły* zestawia 108 pozycji, w tym 60 (a więc wyraźna większość) mariologicznych. Dominuje zainteresowanie historyczne i polskie.

Zestawienie bibliograficzne odsłania Autora jako wybitnego ambasadora mariologii polskiej na Zachodzie. Opublikował tam dwadzieścia trzy teksty w językach obcych (łacina, włoski, francuski, niemiecki) głównie o mariologii i maryjności polskiej.

Książka została wydana z okazji 60-lecia święceń kapłańskich Autora. Teksty tak zostały dobrane, by scharakteryzować pola zainteresowań

Jubilata. Ze 108 opublikowanych tekstów mariologicznych wybrano i wznowiono 21, co jest usprawiedliwione celem księgi. Dobro mariologii wymaga jednak publikacji także całej wielkiej reszty. Ks. bp Wojtkowski czynnie uczestniczył w Międzynarodowych Kongresach Mariologicznych organizowanych przez Papieską Międzynarodową Akademię Maryjną (jest jej członkiem zwyczajnym). Przez dwanaście lat przewodniczył Sekcji Mariologów Polskich. Nie jest to bez znaczenia dla rangi jego mariologicznych wypowiedzi.